

Placówka "Estezet"
L.dz. 74 /45
New York, 23.I.45
Raport sytuacyjny z
Argentyny.
Zr. Plac. Salvador.

Szef Oddz. Inf. Wyw. Szt. N.W.
/przez Szefa Wydz. Wyw./

W załączeniu przedstawiam raport sytuacyjny z
Argentyny za miesiąc listopad 44r., opracowany na
podstawie meldunku Plac. "Salvador".

Kierownik Placówki

Maracz

Maracz.

zał.2.

RAPORT SYTUACYJNY Z ARGENTYNY

za miesiąc listopad 1944 r.

I. OGOLNA CHARAKTERYSTYKA.

W okresie sprawozdawczym charakteryzowały sytuację polityczną Argentyny następujące momenty:

- a/ Przewaga pol. zagranicznej nad zewnętrzną. Rozgrywka ze Stanami na płaszczyźnie og.-amerykańskiej i akcja dypl. celem wzmocnienia pozycji Argentyny i zwołania Konferencji Panamerykańskiej. Oczekiwanie na wynik tej akcji by nadać polityce wewn. ostateczny kierunek.
- b/ Dalsze obietnice "normalizacji": powrót do Konstytucji, wybory, opracowanie statutów partii politycznych, z zachowaniem władzy przez obecny zespół rządzący.
- c/ Wzrost opozycji nacjonalistycznej.
- d/ Prowadzona przez Perona przeciw opozycji tej walka o utrzymanie stanu posiadania zdobytego ostatnio oraz stanowisko "czynnika" decydującego. Dalszy ciąg posunięć demagogicznych Perona - jako podsekretarza Stanu Opieki Spoż. i Pracy - bez względu na ich możliwe następstwa dla ekonomii kraju, wyłącznie w celu zjednania mas i przygotowania gruntu do wyboru jego osoby na Prezydenta Republiki.
- e/ Dozbrojenie i rozbudowa przemysłu arg. z zamiarem osiągnięcia samowystarczalności. /Spuszczenie okr.-cysterny "Gen. Mosconi"/.
- f/ Nieskoordynowana reakcja sfer gospodarczych przeciwko nieżyciowym i nieprzemyślanym reformom społeczno-gospodarczym rządu. /Zwiększenie wyd. budżetowych, Pożyczka 1 1/2 miljarde pesów dla Obrony Narodowej... i t.p./.

II. STOSUNKI W ARMII.

1. Stanowisko Perona. Nastąpiła reakcja przeciwko jego nieograniczonym niemal wpływom. N.p. podczas manewrów w prowincji Cordoba, grupa generałów z gen. von der Becke, ostro skrytykowała jego posunięcia społeczne /emerytura urzędników pryw., "Statut" robotnika rolnego, i t.p./. Wyszło na jaw, że nie cieszy się popularnością w środowisku wyższych oficerów. W wyniku zaś niepowodzenia "ofenzywy" dypl. jego ministra S.Z., wzmogła się jeszcze bardziej niechęć do jego osoby na odcinku młodonacjonalistycznym wojska.

Dziekiem PERONA, który poświęcał się ostatnio sporo zagadnieniom ściśle wojskowym, jest nowy statut organiczny armii argentyńskiej. Statut ten ustalił dolną granicę wieku przedpoborowego na lat 12, co wywołało ostrą krytykę, gdyż dopatrywano się w tym naśladownictwa metod totalitarnych w odniesieniu do młodzieży.

Narazie jednak nic nie wskazuje na to, że rozporządzenie to stanowi krok wstępny w kierunku utworzenia organizacji młodzieżowej typu "Balili"

czy "Avanguardii"; raczej będzie to organizacja typu polskich "hufców szkolnych PW".

Opublikowanie dekretu o nowym ustroju armii nie przyczyniło się do powodzenia "ofensywy dyplomatycznej" PERON-PELUFFO i zostało wykorzystane przez przeciwników rządu. Jednakże PERON musiał zdecydować się na to, gdyż dekret ten stanowił jeden ze środków w kierunku zneutralizowania opozycji w armii.

Znaczną sensację wywołało na miejscowym gruncie opublikowanie treści artykułu, jaki się ukazał w czasopiśmie chicagoskim "TIME" na temat osoby PERONA. W związku z tym miejscowa prasa po raz pierwszy mogła ujawnić wobec swoich czytelników fakt istnienia GOU.

2. Konspiracje wojskowe.

Grupa gen.AVALOS

- Grupa skrajnie nacjonalistyczna w armii, na której czele stoi gen.AVALOS, dowódca kluczowego garnizonu w Campo de Mayo, zaostrzyła opozycję przeciwko PERONOWI, uważając, iż podstawowe ideały Rewolucji z dnia 4 czerwca 1943 r. już zostały zdradzone. Generał AVALOS, który niedawno pogodził się ponownie z PERONEM, przeszedł ponownie do otwartej opozycji zarówno przeciwko niemu, jak i przeciwko FARRELL'OWI.

Znaczne rozgoryczenie wywołały wśród członków tego odłamu nadchodzące z Waszyngtonu wiadomości w sprawie niepowodzenia akcji PERON-PELUFFO i nikłych szansach zwołania Konferencji Panamerykańskiej.

Podkreśla się w związku z tym, że polityka ustępstw wobec USA oraz koncesji demokratycznych wewnątrz kraju nie dała wyniku i że wobec tego Argentynę spotkało nowe upokorzenie.

Merytoryczne posunięcia rządu wywołują również ostrą krytykę odłamu nacjonalistycznego - ze względów zasadniczych. Odnosi się to głównie do następujących posunięć:

- a/ udzielenia znacznych ulg kolejom żelaznym o kapitale brytyjskim;
- b/ zawieszenia dekretu o utworzeniu zrzeszeń producentów rolnych, co uważa się za koncesję dla Giełdy Zbożowej i dla takich firm, jak BUNGE & BORN, DREYFUS i in.;
- c/ przemówienia PERONA pełnego superlatywów pod adresem Anglii i t.p.

W związku z powyższymi posunięciami w Campo de Mayo odbyło się kilka burzliwych zebrań. Na zebranie, jakie się odbyło w dniu 21.XI, zostali wezwani dowódcy wszystkich jednostek z prow. Buenos Aires.

Podobnie podczas manewrów w Cordoba PERON odbył dwie długie konferencje z gronem młodszych oficerów, wyjaśniając im konieczność dokonania szeregu posunięć o charakterze liberalno-demokratycznym.

Grupa gen. SANGUINETTI - Do grupy tej należą raczej wyżsi wojskowi, niezadowoleni z polityki PERONA i zazdroszczący mu jego błyskawicznej kariery. Gen. SANGUINETTI jest obecnie interwentorem /gubernatorem/ prowincji Bs. Aires. Opozycja jego jest jednak zneutralizowana i niegroźna, gdyż jednym z ministrów w jego rządzie prowincjonalnym jest FRAGUEIRO, członek PERONA, a jednocześnie dowódca 2-j Dywizji.

III; STOSUNKI W RZADZIE.

Gen. FARRELL, który doniedawna współpracował zgodnie z PERONEM, i który godził się na jego dominującą w państwie rolę, pokłócił się z nim ostatnio. Ponieważ jednak PERON opanował całkowicie sytuację w armii, a gen. AVALOS znajduje się w opozycji zarówno w stosunku do PERONA, jak i do niego, kontrowersja ta nie pociągnie za sobą jakichś poważniejszych skutków.

W połowie listopada przewidywana była dość zasadnicza reorganizacja władz wykonawczych: ustąpić mieli, mianowicie, ministrowie AMEGHINO /Skarb/ i gen. PISTARINI /Roboty Publiczne/. Ponadto miano odwołać ze stanowiska interwentorów 4 wyższych dowódców.

Projekty te napotkały jednak na silny opór ze strony dowódców kluczowych garnizonów, przeciwnych "oddawaniu kraju na łaskę i niełaskę USA". Dzięki temu rząd zdołał przeprowadzić jedynie dymisję jednego interwentora - gen. GUGLIELMONE w Cordoba. Następcą jego miał być dr. RIGUEIRA, co jednak zostało uniemożliwione przez veto garnizonu w Campo de Mayo.

Elastyczność polityki PERONA polega m.in. na tym, że w stosunkach z armią, pragnącą nadal rządzić w państwie, nie stawia on nigdy sprawy na ostrzu noża i godzi się na ustępstwa, zakładając następnie porachunki z niewygodnymi mu ludźmi w odpowiedniej chwili.

IV. POLITYKA WEWNĘTRZNA.

1. Plany polityczne. Należy liczyć się poważnie z ewentualnością przeprowadzenia przez rząd wyborów już w kwietniu 1945 roku.

W ciągu najbliższych tygodni przewiduje się uchwalenie nowych statutów partji politycznych; odnośne projekty opracowywane są przez specjalną komisję Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Po stronie rządu przewidywana jest następująca formuła prezydencka:

PERON - TESAIRE, względnie

PERON - PELUFFO.

Nie jest jednak wykluczone, że na drugie miejsce PERON wstawi nazwisko jakiegoś cywila, naprzykład jednego z popularnych i nieskompromitowanych przywódców radykalnych.

Po stronie opozycji formuła brzmiałaby:

Gen. SAROBE - SIRI /Radykał/, względnie

SAROBE - REPETTO /Socjalista/, względnie

SAROBE - CARCANO.

W przypadku zarządzenia wyborów, rząd ma zamiar przeprowadzić je mniej więcej w taki sam sposób, w jaki odbyły się wybory generała JUSTO po rewolucji 1930 roku, to znaczy pod presją, lecz bez nadużyć/"fraude"/

2. Polityka społeczna. Perona idzie w dalszym ciągu w kierunku dokonywania posunięć, częściowo istotnie polepszających warunki bytu mas pracujących, częściowo demagogicznych i obliczonych wyłącznie na efekt. Ostatnio została opublikowana m.in. ustawa emerytalna dla pracowników handlowych.

Dekrety wydawane przez PERONA w charakterze szefa Sekretarjatu Pracy i Opieki Społecznej, ogłaszane są zazwyczaj przy użyciu teatralnej inscenizacji, a więc na tle pochodów, przemówień, transmisji radiowych i t.p. Nie jest to pozbawione trzeźwego i praktycznego wyrachowania politycznego, gdyż stanowi w gruncie rzeczy rozpoczęcie kampanji wyborczej przez PERONA, w czym wyprzedził on wszystkich swoich ewentualnych rywali.

Ghwyty tego rodzaju niezawsze dają spodziewane wyniki; twierdzenie, że "masy robotnicze idą za PERONEM" winno być przyjmowane ze znaczną rezerwą. Dowodem tego jest przebieg manifestacji robotniczej na Dock-Sud /przedmieście robotnicze w znacznej mierze skomunizowane/ w rocznicę założenia Sekretarjatu Pracy i Opieki Społecznej. W manifestacji tej miało wziąć udział 50.000 robotników, tymczasem ilość zebranych nie przekraczała 10.000.

Niektóre posunięcia PERONA, a w pierwszym rządzie "statut robotników rolnych" noszą charakter wybitnie niezyciowy i odbijający się ujemnie na gospodarce narodowej. Posunięcia te wywołują reakcję sfer gospodarczych i wnioski o cofnięcie zarządzeń. Ponieważ jednak chodzi tu o posunięcia par excellence polityczne i obliczone na maksymalne skaptowanie głosów - nie należy spodziewać się cofnięcia ich przed wyborami.

3. Więźniowie polityczni. W więzieniach Buenos Aires oraz na prowincji dotąd jeszcze przebywa znaczna ilość aresztowanych z powodów politycznych. Niektórzy z nich, jak FARIAS GOMEZ i in. są źle traktowani a warunki ich pobytu w więzieniu pozostawiają wiele do życzenia pod względem zdrowotnym.

W końcu listopada odbyła się przed Pałacem Rządowym - "Casa Rosada" manifestacja żon i dzieci więźniów politycznych, która została rozpedzona przez policję.

4. Partje polityczne.

NACIONALISCI

- Została powołana do życia nowa organizacja nacjona-

listyczna p.n. "UNION PATRIOTICA ARGENTINA", stawiająca sobie za cel skupienie elementów nacjonalistycznych, wchodzących w skład rozwiązanych poprzednio organizacji, jak ALIANZA LIBERTADORA NACIONALISTA, grupa braci IRAZUSTA, członków "CLUB DEL PLATA" i in.

Należy do niej przeważnie młoda inteligencja i młódzież robotnicza; usiłuje ona jednak zdobyć wpływy również i na terenie robotniczym.

KOMUNISCI

- Zajęci są oni głównie kolportażem nielegalnej bibuły propagandowej, ćwiczeniem bojówek oraz gromadzeniem broni. Odnosi się to zarówno do stolicy, jak i do prowincji. W wyniku obław i rewizji przeprowadzonych przez policję w SAN RAFAEL, została skonfiskowana większa ilość broni, amunicji i materiałów wybuchowych.

V. POLITYKA ZAGRANICZNA.

1. Stosunek do U.S.A. Zasadniczą tendencją rządu jest doprowadzenie do porozumienia z Waszyngtonem kosztem pewnych ustępstw. Podczas manewrów w Cordoba PERON robił co tylko mógł, ażeby zjednać szefa misji lotniczej Stanów Zjednoczonych, płk. CAVENAGH.

Wybory prezydenckalne w USA wywołały żywe zainteresowanie, jednakże reakcja na wybór ROOSEVELTA nie była jednolita. Sfery rządowe widziałyby chętnie zmianę ekipy, grupującej się dokoła ROOSEVELTA, którą się uważa za wroga w stosunku do Argentyny, jednakże nie były bynajmniej pewne, jaką byłaby polityka DEWEY'A. W każdym bądź razie cytowane były z satysfakcją jego wypowiedzi, krytykujące politykę Departamentu Stanu.

W pewnej części sfer rządowych rozpowszechniona jest opinia, że wrogiem Nr.1 Argentyny nie jest bynajmniej ROOSEVELT, lecz CORDELL HULL i b.ambasador ARMOUR.